

KRAFTEN I SOSIALE FORVENTNINGER

Om identitet, relasjoner og seksualitet i
overgangen til voksenlivet for unge som
lever med intellektuelle
funksjonsnedsettelse

Eva Lill Fossli Vassend

OVERORDNET TEMA

Overordnet tema:

Overgangen til voksenlivet for unge som lever med intellektuelle funksjonsnedsettelse generelt, men med et særlig fokus på deres sårbarhet for å utsettes for vold, seksuell utnyttelse og overgrep.

Overordnede forskningsspørsmål:

- *Hvordan erfarer unge som lever med intellektuelle funksjonsnedsettelse overgangen til voksenlivet?*
 - *Hvordan påvirker de unges erfaringer deres muligheter til å håndtere risikofylte situasjoner, slik som vold, seksuell utnyttelse og overgrep.*
-

BEGREPET ERFARING

- den individuelle prosessen de unge gjennomgår når de skal etablere selvstendige voksenliv
 - erfaringer de har gjort seg gjennom oppveksten
 - den kontinuerlige påvirkningen som skjer underveis gjennom forventingene de møter, eller ikke møter fra om givelsene
 - strukturene de omgis av i samfunnet.
 - det sen-moderne samfunnet
 - historiske forestillinger
 - hvordan dagens velferdstjenester er strukturert, utformet og gjort tilgjengelige for de unge
-

MULIGHETENE DE UNGE HAR TIL Å HÅNDTERE RISIKO

- de unges bevissthet om egne meninger og egen situasjon
- kunnskap om risiko
- kunnskap om beskyttelsesstrategier
- kunnskap om hvor de kan søke informasjon og støtte fra

METODE OG TEMATIKK

Metode:

- Intervjuer
- Lyddopptak fra behandlersamtaler i spesialisthelsetjenestens habiliteringstjeneste

Temaer som er fokusert:

- Hverdag/helg? Skole/arbeid? Fritid? Vennerelasjoner/ kjærestereelasjoner? Mobil/internett? Alkohol/narkotika? Kriminalitet? Seksualitet/vold, seksuell utnyttelse, overgrep? Gleder/sorger? Økonomi? Gleder/utfordringer? Forholdet til ansatte? Overgangen til voksenlivet generelt?
-

TRE ARTIKLER

- Vassend, E. L. F. (2020) Å leve med en intellektuell funksjonsnedsettelse. Unge menneskers refleksjoner og erfaringer i overgangen til voksenlivet. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1), 57-73. doi: <https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2020-01-05>
 - Vassend, E. L. F., Eide, K. Kittelsaa, A. & Hauge, H. A. (2023). Tause bekymringer. Unge mennesker med intellektuelle funksjonsnedsettelsers samhandling med foreldre og foresatte i overgangen til voksenlivet. *Fokus på familien*, 51(1), 28-46, <https://doi.org/10.18261/fokus.51.1.3>
 - Vassend, E. L. F., Hauge, H. A., Kittelsaa, A. & Eide, K. (kommer i juni 2024). Anerkjennelse og selvstendighet. Unge med intellektuelle funksjonsnedsettelsers erfaringer med velferdstjenester i overgangen til voksenlivet. *Nordisk tidsskrift for livskvalitet og bærekraftig velferdsutvikling*.
-

DE UNGES RELASJON TIL JEVNALDRENDE, KJÆRESTER, ELLER ANDRE INTIME RELASJONER.

- **Tre overordnede temaer:**
 - Forventninger som målestokk for eget selvverd
 - Krenkelsler og selvforståelse
 - Jakten på egen verdi

DE UNGES RELASJON TIL FORELDRE OG FORESATTE

- **Tre overordnede temaer:**
 - Den betydningsfulle søtten og dens uforutsette konsekvenser
 - Behovet for å bli sett som verdifulle bidragsyttere i familien
 - Ønsket om å ikke påføre foreldre og foresatte bekymringer

DE UNGES SAMHANDLING MED TJENESTEYTERNE

- **To overordnede temaer:**
 - Selvstendigjøring gjennom inntrykksforvaltning
 - Kampen om anerkjennelse

AVSLUTTENDE REFLEKSJON

- Som unge flest gjennomlever de unge mange av de sen-moderne samfunnets dilemmaer, og navigerer sine liv deretter.
 - Utfordringer knyttet til selvstendigjøring
 - Ønsker å være betydningsfulle bidragsytere i familien
 - Forholder seg ulikt til foreldre, foresatte og tjenesteytere (inntrykksforvaltning)
 - Avhengige av tjenesteyternes bevissthet
 - Strukturelle betingelser vanskeliggjør de unges selvpresentasjoner
 - Mange trekker til risikofylte miljøer
 - Kan oppstå en taushet rundt sårbare temaer
 - Vanskelig for de unge å få den støtten de har behov for slik at de kan avverge nye krenkelsler
-

LITTERATUR

- Beck, U. (2000). *Risksamhället : på väg mot en annan modernitet* (S. Hums, overs.). Göteborg: Daidalos.
 - Fraser, N. (2003). Social Justice in the Age of Identity Politics: Redistribution, Recognition, and Participation. I N. Fraser & A. Honneth (Red.), *Redistribution or recognition? A political-philosophical exchange* (s. 7-109). Verso.
 - Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig: en studie i hverdagslivets dramatik* (K. Risvik og K. Risvik, overs.). Pax Forlag.
 - Goffman, E. (2004). Samhandlingsordenen. American Sociological Association (ASA) formandens årstale 1982. I E. Goffman (Red.), *Social samhandling og mikrosociologi. En tekstsamling* (S. W. Jørgensen, M. H. Jacobsen og S. Kristiansen, overs.) (s. 280-319). Hans Reitzels Forlag.
 - Gustavsson, A. & Nyberg, C. (2014). Den levende deltakelsen. I K. E. Ellingsen (Red.), *Utviklingshemming og deltakelse*. Universitetsforlaget AS.
-

LITTERATUR

- Honneth, A. (2007). Kamp om anerkjennelse : om de sosiale konfliktenes moralske grammatikk (L. Holm-Hansen, overs.). Oslo: Pax Forlag.
 - NOU 2016:17. (2016). På lik linje. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon.
 - Stewart, D., Gorter, J. W., & Freeman, M. (2013). Transitions to adulthood for youth with disabilities: emerging themes for practice and research. *The Prevention Researcher*, 20(2), 3-6.
 - Vassend, E. L. F. (2020). Å leve med en intellektuell funksjonsnedsettelse. Unge menneskers refleksjoner og erfaringer i overgangen til voksenlivet. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1), 57-73.
-

TAKK FOR MEG 😊

